

Beslissing

Klachtnummer: 22-005
Klachtdatum: 19 januari 2022
Klager: klager
Betreft: Beperking van het gebruik van internet
Verweerder: gz-psycholoog, regiebehandelaar

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht van 19 januari 2022 die klager heeft ingediend. De klacht is door de klachtencommissie 10 februari 2022 ontvangen. De klacht gaat over de beslissing om de internetvrijheden in te trekken. Deze beslissing is op grond van artikel 9:9 van de Wvvggz aangezegd op 12 januari 2022. Tevens heeft klager verzocht om een vergoeding van de geleden schade.

Verweerder heeft op 22 februari 2022 een verweerschrift bij de klachtencommissie ingediend. De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp) van klager, heeft op 24 februari 2022 aan de klachtencommissie een schriftelijke toelichting gestuurd.

Partijen hebben afschriften van elkaars stukken ontvangen.

Op 24 februari 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden via Microsoft Teams.

Aanwezig waren:

- Klager en zijn pvp
- Mevrouw J. Hamel, verweerder

En van de klachtencommissie:

- De heer mr. H. Dontje, voorzitter
- Mevrouw L. van Iersel, psychiater
- De heer E. Krist, verpleegkundig specialist GGZ

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager het behandeldossier ingezien. Zijn bevindingen zijn met de andere leden van de klachtencommissie gedeeld.

Toelichting van klager

Klager licht toe dat hij tot 2 januari 2022 internetprofiel 3 had. Hij had daarvoor verzocht om profiel 4; deze behandelaanvraag was goedgekeurd. De Reclassering was hiermee echter niet akkoord. Klager stemde daarop in met profiel 3, waarbij sociale media geblokkeerd zouden zijn.

Op de desbetreffende afdeling moet je je inschrijven om computers te gebruiken en verzoeken om een stekker. Hij verzocht de ST hierom op 2 januari 2022. Dit werd niet toegestaan, omdat hij websites zou hebben bezocht, waarvoor hij geen toestemming had.

Op 11 januari 2022 heeft hij een gesprek gehad met verweerder over het internetgebruik. Tot medio januari 2022 heeft hij in het geheel geen gebruik kunnen maken van het internet en de computers op de afdeling, met uitzondering van één betaling die hij via de medewerkerslaptop heeft gedaan. Medio januari kreeg hij eerst profiel 2 begeleid, maar hiermee kon hij nauwelijks websites bezoeken. Op 18 januari 2022 kreeg hij profiel 3 begeleid; op 21 januari 2022 profiel 3 onbegeleid.

Op 2 januari 2022 werd hem verteld dat binnen een dag nagekeken zou worden welke sites hij had bezocht. De aanleiding was dat men dacht dat hij dames – die niet naakt waren – had opgezocht tijdens zijn internetgebruik. Dit onderzoek heeft behoorlijk lange tijd geduurd; op 11 januari 2022 had hij pas een gesprek met verweerder. Zijn advocaat en de pvp gaven aan hem aan dat hij een 9:9-beslissing moest krijgen. Zijn telefoon en mailboxen zijn doorzocht. In de mail is een betalingsbevestiging van een paysafe account gevonden.

Hij wist niet van het bestaan van de 9:9-beslissing. Hij wist niet dat hij een postvakje had op de afdeling. Toen hij bij het personeel informeerde of er een Univé-brief voor hem was, bleek dat er ook een 9:9-beslissing voor hem lag. Die beslissing zat niet in een enveloppe en was daardoor zichtbaar voor iedereen. Normaalgesproken worden brieven persoonlijk naar hem gebracht.

Klager heeft eenmalig via de account van een andere patiënt ingelogd. Hij geeft aan dat hij die betaling aan tagged.com heeft gedaan, om te voorkomen dat zijn accounts opgeheven zouden worden. Hij heeft niet de gelegenheid om actief in te loggen. Hij heeft wel kunnen kijken, maar niet kunnen spelen.

Hij maakt nu geen gebruik meer van het internet, omdat er telkens beschuldigingen en insinuaties zijn. Op 22 april 2022 vindt het hoger beroep plaats; hij wil zo snel mogelijk weg uit de kliniek.

Op zijn schakaccount had hij in eerste instantie een foto van een willekeurige man gekozen als profielfoto. Nadat hij commentaar op kreeg, koos hij ervoor om deze te vervangen door een smiley.

Klager licht toe dat hij één keer heeft geprobeerd tagged.com te bezoeken tijdens zijn verblijf op de andere afdeling. Daarna heeft hij tweemaal aan medewerkers laten zien dat hij niet op tagged.com kon komen. Dit verklaart de drie zoekacties via Google.

Toelichting van verweerder

Verweerder geeft aan dat de ST afbeeldingen had gezien, op grond waarvan zij zorgen hadden of klager sites bezocht die hij niet mocht bezoeken. Daarop is hem de toegang tot internet ontzegd. Tijdens een bespreking is besloten om hem terug te zetten van profiel 3 naar profiel 2 en het internetgebruik nader te onderzoeken. Het onderzoeken van de browsergeschiedenis liet enige tijd op zich wachten.

Op een gegeven moment werd voor verweerder duidelijk dat ze voor het terugzetten van profiel 3 naar profiel 2 een 9:9-beslissing moest nemen. Op 11 januari 2022 heeft ze dit aan klager verteld; hij zou die brief de dag erna krijgen. Elke patiënt heeft een postvakje. Klager wist dat hij deze brief zou ontvangen. De vraag is wie verantwoordelijk ervoor is dat klager de brief niet tijdig heeft ontvangen.

De brief is wel in zijn postvak gelegd. De postvakken zijn op kantoor; het lijkt haar niet dat andere patiënten de brieven kunnen zien.

Met klager en de pvp zou een gesprek plaatsvinden. Dit kon niet doorgaan, omdat verweerder ziek was. Op 20 januari 2022 vond een gesprek met de Reclassering plaats. Klager heeft toen uitgelegd dat hij niet op tagged.com kon komen en over de redenen voor de betaling. Toen is besloten om hem weer profiel 3 te geven. Het duurde even, voordat hij weer daadwerkelijk op internet kon, omdat ICT enkele dagen nodig heeft om dit te regelen.

Klager heeft vervolgens enkele weken profiel 3 gehad, totdat bleek dat hij met inloggegevens van een andere patiënt op internetprofiel 4 zat. Dit heeft hij erkend. Deze patiënt moest zijn wachtwoord veranderen, maar ook dit wachtwoord heeft hij verstrekt aan klager. Toen dit duidelijk werd, heeft klager met zijn instemming profiel 2 gekregen.

Klager mocht van 2 januari 2022 tot 12 januari 2022 niet op het internet. Men moest zich beraden en afwachten wat uit de browsergeschiedenis naar voren kwam. Verweerder geeft aan dat het haar fout was dat ze geen 9:9-beslissing heeft genomen. Dit is hersteld op 12 januari 2022.

Op 18 januari 2022 is in de teambespreking afgesproken dat klager weer profiel 3 kon krijgen, in afwachting van het gesprek met de Reclassering. Na het gesprek met de Reclassering op 20 januari 2022 werd hiertoe besloten.

De vraag om de browsergeschiedenis uit te zoeken is op 2 januari 2022 gesteld. Op 10 januari 2022 is hierop van ICT een antwoord gekomen. Daaruit kwam naar voren dat driemaal is gezocht op Google naar tagged.com. De toegang is driemaal geblokkeerd, omdat klager profiel 3 heeft.

Klager is bekend met misbruik van sociale media. Men wilde extra zorgvuldig hiermee omgaan. Dergelijke beslissingen worden genomen in de wekelijkse teambesprekingen.

Zij weet niet of de ST patiënten erop wijst dat er post in hun postvakje zit. Zij meent dat klager zelf had kunnen informeren naar de ontvangst van een brief, waarvan hij wist dat die op 12 januari 2022 zou komen. Zij heeft de ST erop aangesproken dat dit soort post onmiddellijk moet worden uitgereikt en niet in een postvak moet worden gelegd.

Het zoeken naar tagged.com wordt niet hetzelfde beoordeeld als daadwerkelijk de website bezoeken. Omdat hij die site niet daadwerkelijk heeft bezocht, heeft hij profiel 3 weer teruggekregen. Gelet op de delictgeschiedenis en de TBS-voorwaarden is heel helder dat klager niet op sociale media-sites mag komen. Een paar weken geleden bleek dat klager wel degelijk op die website was geweest met inloggegevens van een andere patiënt.

Meerdere ST'ers hadden rond 2 januari 2022 aanwijzingen dat klager mogelijk websites bezocht die niet passend waren bij internetprofiel 3. Dit is vervolgens uitgezocht. Het zou gaan om beelden van schaars geklede dames die gekocht of verkocht konden worden of het bezoeken van tagged.com.

Begeleid internet houdt in dat iemand meekijkt, als een patiënt het internet gebruikt; onbegeleid internet vindt wel plaats in een gemeenschappelijke ruimte.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht is gericht tegen een beslissing om de internetvrijheid te beperken, waartoe besloten is op grond van artikel 9:9, derde lid van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan deze klacht beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

Beoordeling van de klachten

Op basis van het klachtdossier, de inzage in het behandeldossier en de toelichting ter zitting, overweegt de klachtencommissie als volgt.

Artikel 9:9, derde lid van de Wvggz bepaalt dat beperkingen in het recht op het vrij gebruik van communicatiemiddelen, waaronder het internet, kunnen worden opgelegd indien:

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op vrij gebruik van communicatiemiddelen ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene, dan wel
- b. indien dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

In dit geval werd de beperking noodzakelijk geacht ter voorkoming van strafbare feiten. De beperking hield in dat klager werd teruggezet van internetprofiel 3 onbegeleid naar profiel 2. Profiel 3 houdt in dat klager onbegeleid Office 365, mail en internetwebsites op basis van een beperkte blacklist mocht gebruiken; profiel 2 staat enkel toegang toe tot Office 365 en internet op basis van een whitelist. Beide profielen staan het bezoeken van social media-websites niet toe. In de beslissing van 12 januari 2022 is gemotiveerd dat klager social media-websites (tagged.com) zou hebben bezocht die niet passen bij profiel 3. Hiermee zou klager de met hem gemaakte afspraken, waaronder de TBS-voorwaarde die stelt dat hij geen digitale omgeving met seksueel karakter mag bezoeken, hebben geschonden.

De klachtencommissie stelt vast dat voor klager tot 2 januari 2022 internetprofiel 3 onbegeleid gold. Vanaf die datum tot medio januari 2022 mocht klager in het geheel niet op het internet; dit komt overeen met profiel 1. Medio januari kreeg klager profiel 2 begeleid, op 18 januari 2022 profiel 3 begeleid en op 21 januari 2022 profiel 3 onbegeleid. Op die laatste datum beschikte klager weer over dezelfde internetvrijheden als voor 2 januari 2022, waarmee hij kon instemmen. Naar aanleiding van een nieuw incident medio februari 2022 is met instemming van klager besloten om hem terug te zetten naar profiel 2. De klachtbehandeling richt zich op de periode 2 januari 2022 tot 21 januari 2022, waarin beperkingen op het internetverkeer golden, waarmee klager niet instemde.

De klachtencommissie volgt verweerder dat – gelet op de aanwijzingen van ST'ers over mogelijk internetmisbruik, klagers delictgeschiedenis, de TBS-voorwaarden en eerdere gedragingen op de andere afdeling – het noodzakelijk was dat de toegang tot het internet werd ontzegd en dat de uitkomsten van het onderzoek niet konden worden afgewacht. De noodzaak om op 2 januari 2022 klager te beperken in zijn recht op internetgebruik staat daarmee vast en de beperking kan gezien worden als proportioneel, subsidiair en doelmatig. In zoverre is de klacht **ongegron**d.

De klachtencommissie oordeelt vervolgens dat deze beperking langer heeft voortgeduurd dan strikt noodzakelijk. Het onderzoek naar de browsergeschiedenis heeft ruim een week in beslag genomen.

Het onderzoek had met meer voortvarendheid en snelheid uitgevoerd moeten worden en de hoogste prioriteit moeten hebben. Hiervan is geen sprake geweest. De uitkomsten werden bekend op 10 januari 2022. De klachtencommissie kan niet volgen waarom klager vervolgens pas op 21 januari 2022 profiel 3 onbegeleid terugkreeg. Dat verweerder afstemming wenste te zoeken met het team en de Reclassering, kan niet voor rekening van klager komen. Verweerder is als zorgverantwoordelijke zelfstandig bevoegd om beperkingen op te leggen en op te heffen, zodra hiervoor geen noodzaak meer bestaat. Op 10 januari 2022 stond vast dat klager niet op tagged.com heeft ingelogd, omdat de toegang was geblokkeerd. Op dat moment verviel de noodzaak om klager te beperken in het gebruik van het internet. In zoverre is de klacht **gegrond**, omdat de beperking langer heeft voortgeduurd dan strikt noodzakelijk.

Bovendien stelt de klachtencommissie vast dat verweerder voor of op 2 januari 2022, toen de beperking van kracht werd, een gemotiveerde beslissing op grond van artikel 9:9 van de Wvvgz had moeten nemen. De beslissing dateert echter van 12 januari 2022. De beslissing geeft bovendien geen rekenschap van het – inmiddels verrichte – onderzoek naar de browsergeschiedenis en is daarom gebrekkig gemotiveerd. Dit is in strijd met artikel 8:9, tweede lid van de Wvvgz. Op dit punt is de klacht **gegrond**.

Artikel 8:9, derde lid van de Wvvgz bepaalt dat de geneesheer-directeur de klager een afschrift van de beslissing had moeten geven en schriftelijk in kennis had moeten stellen van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de pvp. In dit geval is de beslissing in het postvak van klager neergelegd; de beslissing is door hem ontvangen op 19 januari 2022. De klachtencommissie overweegt dat artikel 8:9, derde lid van de Wvvgz niet voorschrijft dat de beslissing persoonlijk moet worden uitgereikt aan een patiënt. Dit is wel de gebruikelijke werkwijze bij GGZ Drenthe en is ook passend bij beslissingen tot verplichte zorg, zoals verweerder ter zitting ook heeft erkend. In dat opzicht is het deponeren in het postvak van klager onzorgvuldig. Tegelijkertijd is aan klager op 11 januari 2022 aangegeven dat hij de dag erna de beslissing zou ontvangen. Hij had eerder navraag kunnen doen over het uitblijven van de schriftelijke beslissing. Omdat geen sprake is van een schending van artikel 8:9, derde lid van de Wvvgz, is er geen reden om de klacht op dit punt gegrond te verklaren. Wel adviseert de klachtencommissie om in het vervolg dergelijke belangrijke beslissingen in beginsel altijd in persoon uit te reiken. Als de beslissing vanwege bijzondere omstandigheden toch in het postvak wordt achtergelaten, dient erop toegezien worden dat deze binnen afzienbare tijd wordt afgehaald.

Artikel 8:9, eerste lid, onder b van de Wvvgz schrijft voor dat de zorgverantwoordelijke met de betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg voert. De klachtencommissie constateert dat verweerder en klager op 6 januari 2022 hebben gesproken over het gebruik van het internet en het vermoeden dat klager zijn vrijheden zou hebben misbruikt. Op dat moment was geen sprake van een voornemen tot het beperken van de internetvrijheid, maar was deze vrijheid reeds vier dagen van kracht. De klachtencommissie ziet geen rechtvaardiging waarom niet eerder – het liefst voorafgaand aan de beperking – met klager overleg kon worden gevoerd. Dit betekent dat sprake is van een schending van dit voorschrift en dat de klacht op dit punt **gegrond** is.

Tot slot stelt de klachtencommissie vast dat verweerder geen psychiater is. Dit betekent dat voor het nemen van de beslissing overeenstemming moet zijn bereikt met de geneesheer-directeur (artikel 8:9, eerste lid, onder c van de Wvvgz). De beslissing of het dossier geeft hiervan geen blijk, waarmee dit voorschrift tevens is geschonden en de klacht op dit punt **gegrond** is.

Ten overvloede wenst de klachtencommissie op te merken dat voor de beoordeling van deze klacht relevante stukken, met name de uitkomsten van het onderzoek, niet in het patiëntendossier waren opgenomen. Dit zijn gegevens die voor een goede hulpverlening noodzakelijk zijn, zoals bedoeld in artikel 454, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek. Adequate verslaglegging, zeker waar het verplichte zorg aangaat, is van belang voor de kwaliteit en continuïteit van de zorgverlening en om als zorgverantwoordelijke verantwoording af te kunnen leggen over het gevoerde beleid, bijvoorbeeld aan de klachtencommissie, maar zeker ook aan de patiënt. Zij adviseert verweerder om dergelijke relevante informatie in het vervolg op te nemen in het dossier.

Beslissing

De klachtencommissie concludeert dat terecht besloten is tot het opleggen van een beperking van de internetvrijheden. In zoverre wordt de klacht **ongegron**d verklaard.

Deze beperking heeft langer voortgeduurd dan strikt noodzakelijk. Bovendien zijn de voorschriften in artikel 8:9, eerste lid, onder b en c en tweede lid van de Wvvgz niet nageleefd. In zoverre wordt de klacht **gegron**d verklaard. Dit betekent dat de beslissing wordt vernietigd.

Verzoek om schadevergoeding

Klager heeft verzocht om een schadevergoeding ter hoogte van € 1.000 vanwege het psychisch en emotioneel leed. De klachtencommissie overweegt dat zij op grond van artikel 10:11, eerste lid, van de Wvvgz bevoegd is om schadevergoeding aan klager toe te kennen. Hiervan kan slechts sprake zijn, voor zover de klacht gegrond is verklaard. Zij merkt op dat klagers verzoek onvoldoende gemotiveerd is.

De klachtencommissie stelt klager in de gelegenheid om alsnog deze motivering aan te leveren. Daarna zal GGZ Drenthe (als zorgaanbieder) in de gelegenheid worden gesteld om zijn zienswijze op het schadevergoedingsverzoek kenbaar te maken.

Beroepsmogelijkheid

Tegen deze beslissing kunnen klager en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvvgz).

De beslissing is genomen op 24 februari 2022 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en de heer E. Krist, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer mr. E. Krol.

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....

W. Krol

Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op 28 februari 2022 verstuurd aan klager, pvp, verweerder, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.